

EUROPA NOSTRA POLİTİKA BELGESİ: “Kültürel Mirasın Avrupa İçin Önemi”

Çeviri: Tuğçe Selin Tağmat

İtalya'nın Sicilya bölgesindeki Taormina kasabasında gerçekleştirilen Europa Nostra 2009 Kongresi kapsamında, 3 Haziran 2009 tarihli olarak yayınlanan bu politika belgesi, Avrupa Birliği'ni 2013 yılına kadar sürecek Kültür Programı'nın uygulanması ve gelecekte diğer programların oluşturulmasında kültürel mirası tam anlamıyla dikkate almaya çağırıyor. Avrupa Parlamentosu'nda yeni seçilen üyelerin ve Avrupa Komisyonu'nda yeni atanan yetkililerin göreve geldiği önemli bir dönemde yayınlanan politika belgesi, kültürel mirasın ilgili tüm politikalara dâhil edilmesini talep ediyor. Europa Nostra, 2010 başlarında Brüksel'de düzenleyeceği 2. Avrupa Kültürel Miras Politikası Forumu aracılığıyla kültürel miras alanında rol alan paydaşları bir araya getirmeyi ve politika belgesinde ifade edilen görüşleri paylaşmayı planlıyor.

Politika belgesinin orijinaline ulaşmak için:
www.mo.org.tr/UIKDocs/europanostrapolicy.pdf

Europa Nostra hakkında daha geniş bilgi için:
www.europanostra.org

1. Kültürel Mirasın Avrupa İçin Önemi

Ekonomik istikrarsızlık dönemlerinde, ulusal konular Avrupa'nın bütünleşme sürecinin önüne geçmektedir. Kültürel miras ise Avrupa vatandaşlarının, topluluklarının ve bölgelerinin Avrupalılıklarını vurgulamaktadır.

Kültürel miras, Avrupa'nın değerler bütünü'nün ayrılmaz bir parçasıdır. Mirasa saygı, Avrupa kimliğinin geliştirilmesinde büyük öneme sahiptir.

Avrupa'nın kültürel mirası, Avrupa'nın inşa sürecinin itici güçlerinden biridir. Bu nedenle, Avrupa düzeyindeki tüm paydaşların ve özellikle de Avrupa Birliği ve kurumlarının¹ ortak bir çalışmayla kültürel miras konusunda yeni bir vizyon ve eylem planı geliştirmeleri gerekmektedir.

Tarihi çevre, Avrupa'nın sahip olduğu en değerli varlıklardan biridir ve vatandaşların, ekonominin, toplulukların, çevrenin ve genel olarak toplumun ihtiyaçlarını bağdaştırmak için en etkin araçtır.

Fakat bunu olduğu haliyle bırakamayız. Mirasımız değerli ve hassastır. Mirasımızın bize bugün sunduğu ve gelecekte sunacağı yararları sürdürebilmek için sürekli eylem ve yatırımda bulunmamız gerekir. Sivil toplum, miras sektörü, her düzeydeki kamu kurumları (yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa) ve Avrupa'nın mirasını önemseyen herkes bu çabaya katılmalıdır.

¹ Özellikle Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi, Bölgeler Komitesi ve Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi.

2. Kültürel Miras Avrupa Gündeminde Nasıl Bir Önceliğe Sahip Olmalıdır?

Avrupa Birliği Bir Kültürel Miras Stratejisi Geliştirmelidir

Şu ana kadar kültürel miras programı, Avrupa Birliği'nin 2009 Kültür Programı kapsamında değerlendirilmiş, fakat bu program içinde yeterince varlık gösterememiş ve sahip olduğu olanaklar ve zorlukları yeterince gündeme getirememiştir.

Kurucu Antlaşma'nın 151. maddesinde belirtilen hedefler doğrultusunda, Avrupa Birliği'nin Avrupa çapında etkin bir kültürel miras politikası üretmek konusunda net bir vizyon ve istek göstermesi gerekmektedir.

Avrupa Birliği'nin mevcut Kültür Programı'nı yeniden değerlendirme ve 2010 sonrası için yeni bir program hazırlama sürecine girdiği bu dönemde, kültürel miras alanının ciddi bir şekilde yeniden değerlendirilmesi şarttır. Aynı ihtiyaç, kültürden sorumlu **Bakanlar Konseyi**'nin yeni çalışma programının (2010-2012) oluşturulmasında da bulunmaktadır. Küreselleşme Çağında Avrupa Kültür Gündemi'nin² kültürün sosyoekonomik gelişim üzerindeki doğrudan etkisini güçlendirme hedefi kapsamında, Avrupa kurumlarının kültürel mirası ilgili tüm AB politikalarına – çok daha sistematik ve kapsamlı bir şekilde – dâhil etme sürecine girmesi gerekmektedir.

3. Kültürel Mirasın Yararları ve Etkileri Nelerdir?

Kültürel miras, Avrupa vatandaşları için gerçek bir değer olmasının yanı sıra, Avrupa ekonomisi ve toplumu için önemli fakat hâlâ büyük ölçüde yeterince yararlanılamayan bir potansiyeli barındırmaktadır.

a) Kültürel mirasın ekonomik faydaları ve etkisi hakkında örnekler:

- İş yaratma (Lizbon gündemi)
- Ekonomik katkı (turizm)
- Teknik yenilikler için katalizör görevi
- Bilginin aktarılması için araç
- Eğitim aracı (bilgi ekonomisi)
- Bölgesel kalkınma için araç
- Enerji tasarrufu
- Oluşum enerjisi (enerji dengesi)
- Emisyon

b) Kültürel mirasın toplumsal faydaları ve etkisi hakkında örnekler:

- Sürdürülebilirliğin desteklenmesi
- Toplumsal uyuma katkı
- Kültürler arası diyalog için katalizör görevi
- Yerel / bölgesel / uluslar üstü kimliğin pekiştirilmesi
- Yaşam kalitesinin yükseltilmesi

4. Avrupa Kültür Mirası Politikasının Hedefleri Neler Olmalıdır?

Avrupa kültürel miras politikası:

- Kültürel mirasın Avrupa boyutuna ilişkin bilgi ve anlayışın gelişimine yardımcı olarak, Avrupa vatandaşlığı yaklaşımının gelişimi ve Avrupa'nın inşasına olumlu katkısını desteklemeli;

² **Ç.N.** Avrupa Komisyonu'nun Avrupa Kültür Gündemi (*European Agenda for Culture*) kapsamındaki çalışmaları ve Kültür Programı hakkında bilgi için: ec.europa.eu/culture/index_en.htm

- Kültürel mirasın potansiyelini, “Kültürel  e itlilik”, “kültürler arası diyalog”, “AB’nin dış ilişkileri” ve “sürdürülebilirlik” alanlarında daha geniş kapsamlı hedeflere ulaşmak için değerlendirmeli;
- Kültürel mirasın Avrupa ekonomisi, toplumu ve çevresine yönelik faydalarının tam anlamıyla yaygınla tırılmasını teşvik etmeli ve bunun için aktif olarak  alı mal ;
- Kültürel mirasın Avrupa vatandaşları ve topluluklarının aidiyet ve gurur hislerinin geliştirilmesinde ve yaşamlarının güzelliği ve kalitesinin artırılmasında ta ıd ı değeri güçlendirmelidir.

5. Hangi Yöntemler Kullanılmalıdır?

a) Kültürel miras üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi olan tüm Avrupa politikaları birarada d   n lmeli ve bu politikaların e   d m  sağlanmalıdır:

- Kültür
- Eğitim
- Araştırma
- Bilgi
- Turizm
-  evre / Enerji / İklim De i ikli i
- Bölgesel Gelişme
- Kırsal Gelişme
- Denizcilik Politikası
- Vergilendirme
- İç Pazar
- Genişleme Politikası / Komşuluk Politikası / Dış İlişkiler

b) Tüm paydaşların politika ve eylemleri arasındaki etkileşim güçlendirilmeli ve e   d m desteklenmelidir:

- AB kurumları (Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Bakanlar Konseyi, Bölgeler Komitesi ve Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi)
- İlgili ulusal ve bölgesel kamu kurumları (Açık E   d m Y netimi³, Avrupa  lkelerinde Mirastan Sorumlu Devlet Yetkilileri Forumu⁴ ve bölgeler ve kentleri biraraya getiren çeşitli örgütler aracılığıyla)
- Sivil toplum (meslek adamları, mal sahipleri, dernekler, vakıflar, a lar)
- Ticaret sektörü

c) Mevcut AB eylem programları arasındaki sinerji desteklenmeli ve geliştirilmelidir:

- Avrupa Kültür Başkenti
- Avrupa Miras Günleri
- AB Kültür Mirası  d l  / Europa Nostra  d lleri

³  .N. Açık E   d m Yönetimi (*Open Method of Coordination*) Lizbon Stratejisi’ne ulaşma hedefini paylaşan bir araçtır. AB  lkelerinin ortak politikalarına girmeyen ve her ülkenin kendi sorumluluk alanında olan istihdam, eğitim, gençlik ve sosyal politikalar gibi alanlarda, karşılıklı paylaşım ve ortak gelişimi sağlamayı hedefleyen gönüllü bir süreçtir. AB kurumlarının gözetiminin en alt düzeyde olduğu bu yöntemde, AB  lkeleri karşılıklı olarak iyi örnekleri paylaşmakta ve düzenli olarak ulusal eylem planlarını değerlendiren raporlar yayınlamaktadır.

⁴  .N. Avrupa  lkelerinde Mirastan Sorumlu Devlet Yetkilileri Forumu (*European Heritage Heads Forum*) mirastan sorumlu kamu kurumlarının üst düzey yetkililerini biraraya getirmektedir: www.english-heritage.org.uk/ehhf/

- Avrupa Miras Sertifikası⁵
- Avrupa boyutu olan, mirasla ilgili projelere verilen AB ödenekleri
- Vatandaşlar İçin Avrupa Programı⁶

6. Europa Nostra Neler Yapacak?

Europa Nostra önümüzdeki yıllardaki en büyük önceliği, Avrupa'da lobi faaliyetlerini etkin bir şekilde artırmak ve Kültürel Mirasın Avrupa'daki Sesi olmak amacıyla, örgütlenmesinde ihtiyaç duyulan araç ve kaynakları güçlendirmek olacaktır.

a) Europa Nostra 2009/2010 kış aylarında (yeni seçilen Avrupa Parlamentosu ve yeni atanan Avrupa Komisyonu yetkililerinin göreve gelmesinin ardından) **2. Avrupa Kültürel Miras Politikası Forumu**'nu Brüksel'de gerçekleştirecektir.

Bu Forum'un amacı, Avrupa'nın kültür mirasını korumak için çalışan ve:

- Kültürel mirasımız adına Avrupa çapında bir ses oluşturulması;
- Kültürel miras için bir Avrupa Vizyonu yaratılması;
- Anlamlı ve başarılı bir Avrupa Eylemi geliştirilmesi;

hedeflerine katkıda bulunmak isteyen paydaşları bir araya getirmektir.

b) Europa Nostra yakın gelecekte Brüksel'de bir irtibat bürosu açmayı planlamaktadır;

c) Europa Nostra belirli alanlarda özelleşmiş çeşitli Avrupa örgütleri ve ağları ve/veya Avrupa'nın kültür mirasıyla ilgili çalışan kişiler ile sinerji oluşturmak ve lobi faaliyetinin koordinasyonunu sağlamak amacıyla daha düzenli bir iletişim kuracaktır.

d) Europa Nostra ve üye örgütleri mirasa ilişkin konularda düzenlenen ulusal ve uluslararası konferanslar, görüşmeler, forumlar, tartışmalar ve seminerlere etkin bir şekilde katılacaktır.

e) Yukarıda bahsi geçen Forum etkinliğinin ardından, tahminen 2012-2013 döneminde yeni bir Forum etkinliği düzenlenmesi planlanmaktadır. Bu etkinlikler sayesinde Avrupa Kültürel Miras Politikası'nın tanımlanması ve uygulanması konusunda Europa Nostra üyeleri, Avrupa politikası ve karar alıcıların düzenli diyalog kuracakları bir platform oluşturulacaktır.

⁵ **Ç.N.** Avrupa Miras Sertifikası (*European Heritage Label*), Avrupa vatandaşlığı ve kimliği hissini güçlendirilmesi amacıyla Avrupa'nın ortak kültür varlıklarına verilen bir sertifikadır.

⁶ **Ç.N.** Vatandaşlar İçin Avrupa Programı (*Europe for Citizens Programme*) Avrupa vatandaşlığı ve kimliği anlayışını yaygınlaştırmak ve güçlendirmek için çeşitli projeler ve eylemler yürüten bir programdır: ec.europa.eu/citizenship